

HRVATSKI LIST

izlazi svaki dan osim nedjelje poslije podne u Pulu u nakladništvu Jos. Krmpotić, Trg Cesteza 1, gdje su poznati tiskara, uređništvo i uprava lista. Za uređništvo odgovara izdavač Josip Hain. Telefona broj 38. Broj poštarne štećionice 36.615. Predplaćna iznosa 2 K 40 h mjesečno, 6 K tromjesečno, pojedini broj stane 6 heira. Oglase računna se po 20 h jednostupni petredak (3 mm).

Godina 1.

Pula, ponedjeljak 2. kolovoza 1915

Broj 28.

Druga obrambena linija Rusa izmedju Visle i Buga probijena. — Ogromni bojni plijen mjeseca Julija. — Čarkanja na talijanskoj fronti. Rusi namjeravaju napustiti Varšavu? Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 31. Julija. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište:

Vojska nadvojvode Josipa Ferdinanda zauzela je jučer popodne Lublin. Njezin lijevo krilo preslo je u progibanju Bistru. Njemačke cete prodrele su niz Vjerspr; približuju se od jugozapada gradu Holmu. Neprijatelj kusa ponovno oprijeti se u pripravnim položajima na raznim točkama. On biva povsuda napadnut. Sjeverozapadno Ivangoroda odbile su njemačke cete, koje su prodrle istočno obalu Visle žestoke ruske navale. Rusi su pretrpjeli velike gubitke. U istočnoj Galiciji ostao je položaj nepromijenjen.

Talijansko bojište.

Talijanske pješadijske navale u rijekoju svrsile su jučer potpunom protiv naših položaja na rubu visoravnja napuštajući neprijateljsko topništvo sada kući i prije veliku množinu municije. U koruškom pogranicnom području došlo je do desetih bojeva. Tri talijanska bataljuna navalila su nakon jakih topničkih priprava položaje naših četa na malom Patu. Neprijatelj je uspio prodrijeti u promaknjeni jarak, ali je bio nakon žestoke borbe uz najteže gubitke opet potpunom odbijen. Isto tako bio je odbijen nastaj talijanskih četa kod prelaza Ladinuta, sjeverno Pantare, na najbližu udaljenost sa navalom atru i ručnim granatama. Na pogranicnom grebenu južno Malborjete ispravnio je naš promaknuti odio postaju za nadomatanja pred nadmoćnim neprijateljskim silama. U Tirolu pucalo je talijansko topništvo visoravan Polgarje i Lavornu. Navala slabijih neprijateljskih sila u području Monte Cristallo bila je krvavo odbijena.

Beč 1. augusta (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Izmedju Visle i Buga rasplamte se jučer opet na više točka žestoka boja. Naši su saveznici bacili neprijatelja jugozapadno Dubienke, južno Hoina i južno Lečne. Sjeverno Lublina suzbile naše cete jučer pronastrajate te nastavile od čela svoju navalu. Njemačka je divizija nalazila se u skupini vojske Josipa Ferdinanda, osvobja jurisem divije neprijateljske linije ležeći uzastopce kod Kurova. Austro-ugarske su cete priborile put do Novoaleksandrije. Dok se ovdje na istočnom bregu Visle i kod Lublina neprijatelj još opire, na-

stavlja dalje istočno u prostoru do Buga od jutros izmak, Njemačke su pokukovije u progibanju prekorale prijedone Holm. Položaj je u istočnoj Galiciji nepromijenjen. Sjeveroistочно Ivangoroda otele su njemačke cete, koje su doprle na istočni brijeg Visle Rusima važno uporište. Kod bojnih sila saveznika, što su pod austro-ugarskim vrhovnim zapovjedništvom, zarobljeno je Julija mjeseca 527 časnika i 126.311 momaka a zaplijenjeno 16 topova i 202 strojne puške.

Talijansko bojište.

Mali su okršaji u tirolskom i koruškom opet neprijatelj, koji je pretrpio osobite našom topničkom vatrom leske gubitke. Na primorskoj se fronti od područja Krald do uključivo gorčke predmorne utvrda vladao u veliko mir, ne pazeći na topnički palju i na male neprijateljske pokušaje navala. Nasuprot poduzeo je neprijatelj u tijeke jučerašnjeg dana i noću na danas opetovane jake navale na naše pozicije na okrajku kraške visoravn, koje su promaknute prema zapadu. Istočno Polazze bihka nije još dokrajčena. Navala noću iz Selve i tri noć navalila iz Vermeljani suzbijene su uz teške gubitke po Talijane.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 31. Julija. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Jučer jurili smo na kuće, koje su još ostale u engleskim rukama prigodom naše navale dne 3. junija na Hooge na zapadnom rubu mjesta, kaošto uporište južno od ceste Iperna. Neprijatelj je protunavale bio u odbijene, zaplijenjena četiri pušcana stroja i zarobljeno nekoliko Englezi. Englezi su pretrpjeli velike krvave gubitke. Francuske navale ručnim granatama kod Souchez ostale su ponovno bez uspjeha. Ogorčene borbe na crti Linzengkopf-Barenkopf u Vogeziama prestale su. Kao odmazdu za bacanje francuskih bomba na raznim mjestima iz naše fronte naši su aeroplani bacili bombe na

kolodvor od Compiègne, Lughafena, tvornica Lunevilla, kolodvorske naprave S. Die i luku zrakovolna kod Nancija. Kod Freiburga bio je francuski zračni brod nastrojčen i bačen.

Istočno bojište.

Sjeverozapadno Lomže i na željeznici sjeverno Gorovora (istočno Rozana) naša navala napreduje. Jučer je zarobljeno 1890 Rusa i zaplijenjeno 3 pušcana stroja.

Jugoistočno bojište.

Čete generalobersta Woyrascha, koje su provalile na desnu obalu Visle, prodru uz žestoke borbe prema istoku. Sve protunavale žurno pridostih ruskih pojačanja potpuno su se izjalovile. Broj zarobljenika ponarasao je na 1600. Vojskama Mackenseniom što su u progibanju, čini se, da protivnik, po prilici u crli Novo-Aleksandrija-visine sjeverno Lublina, odmah južno Holma, misli ponovno oprijeti se. Neprijatelj biva povsuda napadnut. Tijekom bojeva kod Biskupice i Pijaskija dne 30. Julija zarobljeno je 4930 Rusa, 5 topova i 8 strojnih pušaka.

Berlin, 1. augusta. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Engleska navala protiv novih njemačkih pozicija kod Hooga slomljena je a isto-tako noćni francuski naseraji na Souchez. Na različitim mjestima živavno djelovanje letioca. U arngonskim je borbama zarobljeno od 20. junija do 20. Julija 125 časnika i 6610 momaka.

Istočno bojište.

Sjeveroistočno od Rozana napredovali smo dalje. Julija je mjeseca zarobljeno izmedju istočnog mora i Pilice 95.023 Rusa te zaplijenjeno 41 topova i 230 strojnih pušaka.

Jugoistočno bojište.

Čete što su prodrle preko Visle sjeverno od Ivangoroda, suzbile su žestoke neprijateljske protunavale, osvojile izvvisne Podzame te zarobile 1000 Rusa. Izmedju gornje Visle i Buga bačen je neprijatelj iz pozicija kod Kurova-Lečena-Holma-Dubienke i proslijedio je u zsmaku. Holm je već prekoracen u progono. Na jugoistočnom je bijestu palo u njemačke ruke mjeseca Julija 323 časnika, 75.719 momaka, 19 topova i 126 strojnih pušaka.

Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 29. Julija. (D. u.) Glavni stan javlja:

Na kaukaskoj fronti progibanjom energično ostanke na visini Gheroda potučeno neprijatelj. Zaplijenili smo množinu municije i živeža i zarobili broj Rusa. Na dardanelskoj fronti napala je noću od 27. na 28. izvidnica poslana od kolone našeg desnog krila neprijateljske

jarke i zaplijenila množinu pušaka i željeznog materijala.

Previšnje ručno pismo na zapovjednika jugozapadne fronte.

Beč, 31. Julija. (D. u.) Stan ratnih dopisnika javlja: Njegovo Veličanstvo udostojilo se izdati sljedeće ručno pismo na zapovjednika jugozapadne fronte, generalobersta nadvojvodu Eugena, istodobno sa zapovjedici za vojsku i mornariju:

Dragi gospodine bratuce, nadvojvode Eugene! Predajem Vasoju Milosti moju zapovjed za vojsku i mornariju, te Vam polijeljujem, iskusanom vođi protiv Italije brećih se junaka, vojnici zaslužni kriz prvog razreda sa ratnom dekoracijom.

Kako ste Vi povjerenje, kojim sam za zapovjedništvo nad svim hrabrim borcima položio u Vas ruke, potpuno opravdao, tako Vam je iakođer uspjelo, da si osigurate bezuvjetnu ođanost Vama podređenih.

Takva uprava svjetsnih cilja zajedništvo u zajednici sa izvršnim četama konačni uspjeli.

Beč, dne 29. Julija 1915.

Franjo Josip v. r.

Zapovjed za vojsku i mornariju:

Već sedmice stojite Vi. Moji vrsni vojnici, koji pripadate svim dijelovima mornarije u teskom boju protiv mnogo premoćnijeg neprijatelja. Vođe i momci sviju stepena, stari muzevi i mladjani borci narokom se u ođvanosti i hrabrci. Na gorskim visinama, u najtežoj kraškoj zemlji i na moru izvadajte Vi čine, dostojnih Vaših predja, koji su se istim neprijateljem borili i pobijedili ga. Njegovu lapnja, da će masama u borbu dovedenim lako prodrijeti u našu domovinu, Vi ste lako osnujili.

Još stoji pred Vama težak posao! Nu ako su tako ođilne i izvršno vođene čete pune prvog ođsvenjeća, i ulažu sve svoje: najbolje noći, onda će i najteže zadake biti nadvladane, Vama na čast a dcmovini na spas.

Zalvanim sreem, sjećam se Vaših sjajnih junačkih čina. Sa odijeljenim gleda domovinu na svoje junačke sinove. Na kopnu i na moru puna pouzdanja gleda na Vas, vjerna straža na jugozapadu.

Beč, dne 29. Julija 1915.

Franjo Josip v. r.

Vrhovni vojni zapovjednik nadvojvoda Fridrih nadvojvodi Eugenu.

Beč, 31. Julija. (D. u.) Stan ratnih dopisnika javlja: Vrhovni vojni zapovjednik nadvojvoda Fridrih, posao je prigodom iskazane milosti sljedeće brzozjavku na zapovjednika jugozapadne fronte, nadvojvodu Eugena:

„Sa ponosnom radošću čula je sva vojska i mornarica milostive riječi našeg Previšnjeg gospodara vrca na vjernu stražu jugozapada. Gaudita srca čistitam

svendili na Juliju, pjevanja na pozorištu kan da i nije bilo.

Julija bijaše vikla, da ju muski svijet motri, ali strančeve oči smutuje ju.

Nisu mu bile ljubopitne, nametnečke, ali je iz njih suklijno tajni oganj, koji srce nehotice zavlači.

Dobro je primijetila Julija, da ju ne gleda radi puste zabave, već da joj se divi.

Iznenađena porumeni grofica.

„Brzo krenu glavom put pozorišta, kan da samo za pjevanje mari, ali u istinu sve joj je misljenje osvaja stranac.

Sve do konca opere nije pogledala njegove lože, nu čutila je, da ju stranac gleda.

Zastor se spusti posljednji put, općinstvo se razilazilo.

Pred ložom natje grofica vise plemići, koji su su se grofici na takmu klanjati stali.

Ova družba otrpali ponositu Juliju do njezine kočije.

Ulazeći u kočiju svrati Julija oko svoje na svjetlino, koja je oko glumista vrvila, kan da je koja litela ulahodi motri.

Al već nestade mladoga stranca.

Po svom običaju setala se Julija svakog

dana po Markovu trgu, gdje je ročište svega spodoskoga svijeta.

Kroz osam dana je se ondje sretala s mladim strancem. Ovaj ju motrijaše sve dubokim stovanjem, te se nije nametao njezinu pogledu, da — pazio je, da je nesretne vise puta na setalištu.

Devetog dana urečna bija večerjna zabava kod kneginje Romano.

I Julija posjeti zabavu.

Kod kneginje sakupi se sav domaći i i strani ođilni svijet.

Julija je s gospodaricom prolazila kroz sjajne dvorane.

„Danas čete u mene osobito zanimiva čovjeka vidjeti,“ reče joj stara fina kneginja, „obrokno mi je barem, da će ođi, premda ne ljubi bućnih zabava.“

Po svoji prilici je osobit vjstak glazbi. Sjelostilo se na Juliju.

„Teško će to biti!“

„Vi znadete kneginju, da mene samo glazba zanima.“

„Znam draga grofice! Ali ja se nadam, da će Vas moj stiećnik, grof Juan de Riego, zanimali tako, kako sve druge goste. Grof polazi iz spanyolskih naseobina. On Vam je propovovao podobar dio svijeta, pa znade pričati silu toga o

Mexiku, Australiji. Čovjek je uman, lju, bezan, pa osobito okretan medju svijetom! uz sve što se je pribizao puno vremena po moru.“

„Dakle se desi tek nekoliko dana u Mlecima?“ zapita ju Julija mirno, „rij ni nisan nigdje vidjela u posljednje vrijeme takova stranca!“

„Bil čine tom osam dana, što je stigao u Mletke.“ odgovori kneginja, „otdavnud ima preporuka, al vam uvijek samuje, kan da ga tišti neka tajna tuga!“

Grof de Riego pojaviv se glavom zakrči daljnji razgovor. Kneginja ga predstavi grofici, — a ova u tren spozna mladoga stranca iz kazališta.

Grof nije odao ni migom, da je negdje već vidio Juliju. Gledaše ju tako milo ali i tako ođvalno, kan da je muceo reci lito: „Kob nam ukobi, da se sastanemo!“

Privput za života osvoji grofice čudno, nepojedivo čuvstvo.

Kneginja je grofca častila osobito, pa je to činila punim pravom. Bistri njegov um, ilno vladanje, osobita živahnost brzo osvojio sve pozornosti društva, i za kratko porvali se svi slajni osvi oko Julije i grofa kao zvijezde oko dva sunca.

(Dalje slijedi).

AUGUST ŠENOA:

PRIMA DONNA

Pripovijest iz talijanskog života.

(Dalje).

„Ne poznajem!“ ođvratil grofica, „čini se, da je stranac.“

„Al svačako lijep, mio čovjek!“ šapnu glavna.

Julija ne odgovori ništa.

Mladič krenu okom, a njegov i groficić ođled srećose se u tren.

Strančevu oko sijevalo plamom tajnim, aršobnim, koji se je opel prigasio u tugu snivanja.

Grofica bje ponešto dimnata.

Brzo je krenula glavom.

„Meni se vidi, da je gospodinu dug as.“ prihvatil Julija mirno.

„U taj par ne, grofice!“ odgovori sućetkinja, „Jav Vas neprestano motri.“

„On me valjda tako slabo vidi, ko što naj zastor, što ga je neprestano motrio!“

„Uz rogovi grofica okrenuvši ođalim prema ozoristu.

Poslije časa svrnu Julija okom nehotice a stranca.

Al njegovo sanjarsko oko zapinjalo je

ja svim proti Italiji borećim se četama k ovom Previšjem priznanju njezinih divnih čina, te se iskreno veselimo vidjeti nagradne Vaše Visosti odlične zastuge kao poljedonosnog vodje hrabrkih junaka sa podjeljenjem vojničkog zaslužnog križa prvog razreda sa ratnom dekoracijom, Marsal Navodvoja Fridrieh.

Talijani se opijaju.

Beč, 31. julija. (D. u.) Iz stana glavnih dopisnika javlja se: Očevici, kojima nema prigovora javljaju: Na vrhu Avanza natulaci se neprijatelj bučio je i pjevao cijelu noć od 28. do 29. julija, pucao je u zrak i vikao neprčkuto: Svi su Austriji svinje, Nasi su ljudi dobili utisak, da su Talijani ljudi. Ovaj bi se fenomen mogao označiti kao pijanstvo bez alkohola, ako bi se moglo vjerovati talijanskim izjavama, koje tvrdi, da nije istina, da se kod talijanskih zarobljenika konstatiralo sa austrijske strane, da su bili pijani.

Zborni zapovjednik Ziegler umro je na koleri.

Beč, 1. augusta. (D. u.) Iz stana ratnih dopisnika javlja se: Zborni zapovjednik Emil Ziegler umro je danas od kolere. Slučaj je tim tragičniji, što u cijelom njegovom štopu, kao i među četama njegovog zbora nije bilo nijednog slučaj kolere uprkos tomu, što je među civilnim stanovništvom bilo oboljenja na koleri. Ziegler bio je jedini časnik svoga štopa, koji se nije cijepioj proti koleri. Izdana zapovjed zapovjedništva vojske časti ga kao izvrsnog, energičnog i samostojnog vodju, sklonog pretpostavljenika i vjernog drugu.

Užasni gubicu Talijana.

Basel, 1. augusta. (D. u.) Prama „Baseler Nachrichten“ priča talijanski bolničar na Soči: Bitka je bijesnija više nego što sata. Prenašanje je ranjenika tako iscrpljivalo sametnu mornicu, da su morali potražiti nevojniku pomoć. Ne kaže se previše, kad se broji talijanske ranjenike na 50.000. Mnogo je teško ranjenih podleglo transportu. Broj je patih talijanskih časnika i viših čina, jako visok. Bolničar je čuo od talijanskih časnika, da je brojilo talijanska topništvo 600 teških i srednjih topova.

Bivši francuski ministar teško ranjen.

Paris, 31. julija. (D. u.) „Matin“ javlja, da je bivši ratni ministar Messim u Vozezima od jedne granate teško ranjen.

Varšava.

London, 1. augusta. (D. u.) Uvodni članak „Morningpost“ piše, da bi značilo gubitak Varšave teški udarac za rusku vojsku. Djelotvorno bi bilo smanjiti zamasa gubitka, ukoprom je napuštanje opravdano iz vojničkih razloga, da se za prijeti odlučna bitka, koja želi Nijemci. Nijemcima dana je mogućnost, da navale silno ojačanim vojskama na saveznika na zapadu. Ne može se nikako jamčiti za budućnost.

Rusi zapuštaju Varšavu.

London, 31. julija. (D. u.) „Times“ javlja iz Varšave od dne 25. julija: Današnje su vijesti nezadovoljive. Nijemci su presli Narev i ušunčili se. I na jugu nije neprijatelj mnogo udaljen. Vidi se plamen gorućih sela, i optimiste su mnijenja, da je ispražnjene Varšave samo pitanje nekoliko dana. Naglasnje se, da Rusi vole uznaći, nego spustiti se u bitku, jer nisu pripravi, te bi mogli biti poraženi. Misi se, da će u blizini Varšave doći do bitke. Izgleda, da će između Varšave i nove fronte doći samo do borba uzimanja. Poslanski uređ bio je danas zatvoren, a uredi su zapuštili grad.

Mir između Francuske i Njemačke?

London, 31. julija. (D. u.) U jučerašnjoj sjednici donje kuće govorilo je više zastupnika o općoj vojničkoj dužnosti, između ovih Woodwood, koji je nastupio za opću vojničku dužnost i dodao, da Engleska mora napeti sve sile, posto Njemačka kupa nagovoriti Francusku na posebnim mir. „Morningpost“ piše: Srećom su Francuzi hrabri i vitezki narod, te su prijedlog Njemačka odbili, ali moramo si biti stiješniji pogledih, koja nam prijehi, ako ostanemo tvrdoglavi kao dosada.

Nijemci izjavuju.

Newjork, 31. julija. (D. u.) „Tribuna“ javlja iz Vasingtona: Upkos engleske blokade i emicijne, da je Njemačka od ostalog trgovačkog svijeta faktično osamljena, uspjelo joj je mjeseca maja izvesti u Sjedinjene države dobra u vrijednosti od 3,172.000 dolara.

Položaj na ratištima.

Pula, 2. augusta.

Nakon poraza zadnjih dana nastavlja Rusi između Visle i Buga svoj uzmak. Taktika uzimanja je kod Rusa osobita. Oni ne koncentriraju novu vojsku nakon izgubljene bitke u odredjenom području već se brane uzimaju uvijek u pripravljenim stražnjim pozicijama, dok nije nova vojska spremna. Ovaj način vojevanja ima svoja dobra i slabe strane. Ako nitime uspije ovaj uzmak, kako je to uspjelo Kiropatkini u Mandžuriji, pridobije se na vremenu, te je tako moguće, da se pokuša na novu ratnu sreću sa novim silama. S druge je strane ovaj način uzimanja jako skup, osobito ako je ljerajući general energičan, što opazamo kod Mackensena, koji odlučnim udarcima baca Ruse iz obrambenih pozicija. Na taj su se način napravili podvojnički gubici Rusa, da se Rusi drže na Bugu nije čuda, jer Bug tvori dio njihove buduce obrambene linije, koja ide od istočnog mora u ravnjoj ertli do Rumunjske granice. A i Mackensenov operacijski cilj nije forsiranje ove druge erte, već kooperacija sa sjevernom njemačkom vojskom, koja odzgo pritiskuje na Ruse, da ih prišli, da zapuste Ruskul Poljsku ili da ih prišmri.

Čini se, da forsirani dio Nareva nije dosta ohezan, da se uzmogne razviti silna ona vojska, koja bi morala sa sjevera suzbijati Ruse te jih baciti prema južnoj armiji. Ostrolenka i Lomža tvore kao ruska važna uporišta uvijek pogublje za ofenzivu njemačke vojske.

Radi toga zapoveli su Nijemci akciju proti sjeveroistočnoj (Ostrolenki) i prama Novgorodu, između Ostrolenke i Lomže. Zadržaj izvještaji javljaju, da ovo poduzće uspijeva.

Treća važna operacija je prelaz preko Visle, što mjeri na opkoljenje lvangoroda. Nijemci su ovdje osvojili na istočnom brijegu uporište, koje je od velike vrijednosti po daljnji razvoj navale na lvangorod. Time se ogrožavaju saobraćajne sveze sa lvangorodom i to će možda izmuditi Ruse, da napuste lvangorod, kao su napustili i Laxov i Przemysl. lvangorod je kao i Novo-Georgijevsk jaka tvrđava, koja broji oko 1000 topova.

Dok se srše operacije protiv Ostrolenke ne će valjda biti nikakve bitne akcije protiv Varšave i Novogoroda. Za Varšavu se u opće ne zna stalno, koliko utvrda ima jer su 1905. god. nakon njemačkog-ruskog dogovora bačene nekoje u zrak. Za Novo-Georgijevsk se zna, da je vredna tvrđava tim jača, jer je sva zaštićena od močvara.

Kako javljaju engleske novine, Rusi su se odlučili, da napuste liniju Visle te da uzimaju na granicu Ruske Poljske i Rusije. Pitanje je samo, je li će pustiti Rusi da tvrđave bez koja ih će doći do njihovog opsjedanja, koje ne bi moglo trajati duže vremena kod poznate valjanosti našeg i njemačkog teškog topništva.

Izjava generala Boroevića.

U trčaskoj „Edinosti“ čitamo: „Ratni dopisnik „Zagespost“ javlja od fronte na Soči: Zapovjednik jedne, na južnom bojištu boreće se vojske, general pjesništva Svetozar pl. Boroević. primio je dne 26. julija skupljan ratnih dopisnika pod vodstvom majora Roulanda. General Boroević, koji se iskazao izvrsnim poznavaocem vojevanja u ovom, dobio je sada jako teško zadacu na južnoj fronti. Vidjeli smo Boroevića tijekom bitke na Sannu u kazarni u Przemyslu u solbi, po zimi ponovno u njegovoj sobi u kornom zapovjedništvu u Kosicama na bojištu u dolini Ondave, i napokon mjeseca maja tijekom opsade Przemysla u njegovom glavnom stanu u Sanuku. Uvijek nam je došla u susret ista krepost i samostojie.

Armadni zapovjednik general Svetozar pl. Boroević, pozdravio je ratne dopisnike sljedećim govorom: Veseli me, da Vas vidim u području moje armade. Već je druga godina ratovanja i poznate Vam je, koliko smo već podnijeli. Izjaviam Vam također ovdje, da nam ne trebamo ništa skrivati u doček tako vidjeti sve, što je moguće vidjeti. Već je deset sedmica, otkada smo u ratu sa prijašnjim talijanskim saveznikom i druga bitka kod Gorice pripisala je danas, deveti dan, do vrhunca. Idite svi u najprednje linije i vidit ćete posvuda sve u

najboljem redu. Budite samosvijesni i tvrdo prozei uvjerenjem, koje valja našim četama i našim tamošnjim stanovništvom“.

Gdje je iskreno rodoljublje i požrtvovnost?

Pod gornjim naslovom čitamo u zagrebačkim „Novinama“ sljedeći dopis iz Pule, kojega u cijelosti donasamo opaskom, da sa preštampanjem zadnjeg dopisa u „Novinama“ nismo imali nikakve zle namjere, što dokazuje i to, što smo u našem listu ispuštali opasku „Novina“. Jer ne želimo činiti nikomu krivice, ovo i drugog dopisa u cijelosti bez ponovne opaske zagrebačkih „Novina“.

U Puli, dne 28. VII. 1915.

U zagrebačkim „Novinama“ od dana 23. VII. prigovara neka Istranka iz Neudorfa u Moravskoj među ostalim i istarskomu svećenstvu, što ovo nije sljedilo svoj puk, koji je morao evakuirati svoj zavijač i ići u tuđinu. Na očite se neistine drži potpisani dužnim za volju istine i pravde da u ime svoje i svojih drugova odgovore.

Svećenik nije privatno lice kao učitelj ili odvjetnik, niti crkva pozna praznika, pa radi toga nije slobodan ići kada hoće i kuda ga je volja kao nekoji ili bolje nekoja. Kada su nekoji svećenici htjeli otići za svoj puk, uprosritile su se tomu oblasti sa motivacijom, da će svećenstvo sada imati još više službenog posla nego li u normalna vremena. Što su govorili svi talijanski svećenici otilisi sa svojim stadom, to lako dozname samo onaj, koji za čitati među recima. Hrvatsko je svećenstvo pozvano od vojničke oblasti, da ostane na poveano mjestu. Išli su vjernici, kojih je dosta ostalo, molili svoje svećenstvo, da ih neostavlja kao nekoji narodnjaci na milost i nemilost. To koji je pratio evakuirane do željezničke stacije, tko se pokrio kod oblasti, da dobiju toplu hranu, da djeca dobiju bolji zalogaj, da budu pristojno ukonaceni, tko je s narodom i plakao, kada je taj ostavljao svoju omiljelu kuću, tko je i sam stradao radi svojih evakuiranih župljana, to neka se Istranka propita kod ovdješnjih oblasti, dosta će joj znati pričati i evakuirani Alurci u Moravskoj. Tko još i sada neprestano porudaje kod oblasti za svoje župljane? Što sastavlja i dostavlja službene izvješće, bez kojih tamošnje oblasti ne mogu ništa? Moguće naši tako razvikaniti inteligentni narodnjaci, koji su se svi bez glave razbjegli?

A tko će se skrbliti, da ono malo siromasno, što su evakuirani ostavili, ne bude razgrabljeno od nepozvanih faktora? Sve je to radiio svećenstvo evakuiranih krajeva, a radi još i sada, da bilo kako olakša gorlu sudbini svoga puka. Koliko pojedini svećenici, toliko je i sam ordinarat učinio potrebite korake, da mogu posjećivati svoj puk u tuđini i uvjeriti se, da li su ispunjena obećanja oblasti.

hrvatskoga puka Istre starim-kremenjaka dra. Laginju, koji se htio u najtežim vremenima vratiti u Pulu, da tu bude utjehom i posrednikom narodu,

Za hrvatsko svećenstvo puljskoga kotara
**Curković Demetrije, župnik,
 Višković Vjekoslav, župnik,
 Janko Antun, korni vikar.**

Misli nakon godine dana rata.

Ušli smo i u drugu godinu rata. Naš narod propalio je kroz to vrijeme, kao i ostali narodi, teške čovstvo. Politički r naših stranaka još prije rata bio je mnogo godina sterilan. Narod je strpljivo očekivao mnoge važne gospodarstvene reforme, nu nije ih očekao. Tako gospodarstveno nemoćno zahvatio nas je svjetski rat.

Kao uvijek, junačan i srčan, istaknuo se naš narod na svim bojištima, ginuo je za kraja i domovinu junackom smrću, pun uvjerenja, da se bori za svoju budućnost svojih i svoje djeces. U tom dubokom uvjerenju živi i danas svaki pojedini naš čovjek na fronti. On ne sumnja, da bi se mogao prevariti u računa, jer on žrtvuje sada najviše ovog svijeta — život, za obranu domovine i dinastije, pa imade prava tražiti onakovo gospodarstve uvjetje života, kojima će mu biti omogućen razvitak i napredak. Narod se ne će vise osvrtni na političke zadrušce pojedinaca, već će tražiti pozitivni rad, stvaranje onakvih prilika, u kojima će se moći narod razvijati i osloboditi svih gospodarstvenih spونا, koje ga danas stežu i zapriječuju u normalnom razvitku.

Narod, koji je kod kuće ostao, proživio je tešku godinu dana. Baš pred letvu ostavili su najjači i najzdraviji ljudi gospodarstva.

Rekvizicijom ostao je narod bez sprežne snage. Žene, djeca i stari prilagodili su se prilikama i želja je pospremljena. Sanna želva bila je prilično slaba. Dilem godine dana pozvano je još nekoliko godista pod oružje, nastavila se rekvizicija žita i blaga. Zalihe prirodna stavljene su pod zahtjev, određene su mnoinje, koje smiju trošiti ljudi i životinje. Zabranjeno je trošiti nemasno brašno, zabranjeno je u gradovima bijelo pecivo itd. Država moli za jam. Naš narod još daje toliko, koliko je pristiglo u pet godina svoj marljivog rada. Nova želva stavljena opet pod zapor, određene su najviše djeces mnogim gospodarstvenim proizvodima. Država poziva dalje izvješćane i neizvješćane pučke stale do 50 godina pod oružje. Naš privredni život, još uvijek u glavnom nije poremećen, sve ide napred, ako i polaganoo. Sve to podnasa naš narod sa samoprijegornom i žrtvama, jer se stalno nada, da se ovakav život, kao što je došlo imao, ne može nastaviti. Oni na bojištu su uzdržljivi, jer se boljemu nadaju, oni kod kuće proganjaju, jer misle, bit će bolje. Nada u bolju budućnost najveći je propagator za obranu i izdržljivost države i domovine.

Ako sve to opet sa političkog gledišta promotrimo, to će mjerodavni faktori priznati, da su žrtve, koje smo mi Hrvati uložili u ovaj rat, zadužile velikog poštovanja i da imademog prava na novi preporedjeni život na političkom i gospodarstvom polju. „Hrv. Lloyd“.

Razne vijesti.

Kako si je Mazzini zamišljao medje Italije? „Frankfurter Zeitung“ donosi iz knjigje „I doveri dell' uomo“ od poznatog njemačkog revolucionarera i publiciste Mazzinija njegovu izjavu, koja se tice talijanskog jezika: „Sam Bog je dao Italiji stalne i vidljive medje. Na jednoj strani Europe najviše gore, Alpe, na drugoj strani more. Ako upotrebiti sestilo, koje nam je Bog dao“. — List dodaje, da je sigurno Mazzini bar tako velik rodoljub kao Sominio ili Salandra.

Vojska „San Marina“ uniala je dragovoljno u redove talijanske vojske — tako bar javlja „Corriere“. Čitava vojska male države ima 950 momaka i svi su se u zavezalej rata protiv Austrije. Čadorna je oduševljeno pozdravio „ponoć drage braće“ i dao im pet talijanskih časnika. Državici je za nutnjgu obranu ostalo 50 momaka i 2 časnika.

Iznajmljuje se odmah

soba i kuhinja u lica Castropoda 9. Upitaji se kod Magajne kavane „Narodni Dom“.

Doista svećenstvo željno očekuje dan, kada će moći do svog naroda.

Istranka je, dopisnica iz Neudorfa, otila odlavne, ne toliko s nakauom, da narodu u tuđini koristi, već pod impresijom onih neudnodnih vijesti, koje su se sa svih strana čule, da se ukloni svakoj eventualnoj pogublji, dok je svećenstvo sve to prezeleo, vršeći svoju dužnost, upravljujući s dvije i tri župe.

Sloga je krupna neistina, kada se veli, da dosta istarskih svećenika u Zagrebu po kavannama uz časni diskutiraju, konu će pripisati Carigrad i Petrograd. To čine nekoji drugi narodnjaci, koji vješaju svoje rodoljublje na veliko zvono. Svećenstvo niti nema za to sredstava, a kamo li da izlete do Praga, kako to mogu advokati i učitelji, koji uživaju debeli potporu i nagrade vrhu plaće, što uživaju cijelu godinu bez ikakvog truda, dok su svećenstvu skrčeni i onako mršavi prigodi. Protiv ovih „narodnjaciima“ Istranka nema ni riječi prigovora, jer je dobro imati kumova, da se po ovima dobiva i kolača.

Kada pa u uredništvo sa svojem opaskom potkrepiljuje, to porivamo, da navede nam i jedno ime koga svećenika iz evakuiranih krajeva Istre, koji uz zagrebačkim vojnicima dangubli. A isto neka po svojoj novinarskoj dužnosti učini i uredništvo „Hrvatskog lista“ u Puli, koje je istom iz Zagreba dozvalo za nemar hrvatskoga svećenstva Istre.

(Primjedba. Među gore spomenute „narodnjake“ ne uplćemo časno ime oca